

Scholing dermatologie

MEDISCH JARGON

Schoonheidsspecialisten zitten dicht op de huid van hun cliënten en kunnen een belangrijke functie vervullen met het herkennen van huidafwijkingen die 'niet pluis' zijn. Helaas worden schoonheidsspecialisten niet altijd serieus genomen door de medische professie. Deels heeft dit te maken met onbekendheid van de functie van schoonheidsspecialist bij artsen en deels ook met het feit dat schoonheidsspecialisten het medisch jargon niet beheersen.

Onlangs is een scholing voor schoonheidsspecialisten gestart via U-Consultancy om deze terminologie te leren en huidafwijkingen beter te leren herkennen. In dit artikel zal dermatoloog Bert Oosting in het kort een aantal veel voorkomende termen beschrijven. Daarnaast zal kort het model worden beschreven dat de dermatoloog gebruikt voor het beoordelen van de huid.

Goed- of kwaadaardig?

Op de huid bevinden zich allerlei verhevenheden die goedaardig of kwaadaardig kunnen zijn. De schoonheidsspecialist krijgt van klanten dan ook vaak de vraag om een vreemd plekje 'even te beoordelen'. Maar hoe doe je dat eigenlijk (zonder een diagnose te stellen) en hoe communiceer je daarover met een arts?

De dermatoloog kijkt en beschrijft volgens een vast omschreven model wat hij ziet. Tijdens het eerste consult is dit naast de anamnese het belangrijkste aspect. Kennis en ervaring spelen een grote rol bij het stellen van de juiste diagnose. Pas dan kan de specialist een juiste behandeling in gang zetten.

Een objectieve beschrijving van hetgeen de dermatoloog heeft gezien is noodzakelijk. Dit is nodig voor het stellen van de diagnose en bevordert het inzicht in de ontwikkeling van de huidafwijking (verbetering, stilstand, verslechtering). De rapportage van de dermatoloog moet concrete informatie bevatten over de toestand van de huid en het effect van de gestarte behandeling. Fundamenteel bij inspectie is observatie van de gehele huid, haren, nagels en aangrenzende slijmvliezen.

PROVOKE

De dermatoloog hanteert voor het te beoordelen plekje het model van PROVOKE. PROVOKE is een zogenaamde acronym (oftewel een ezelsbruggetje) waarbij de letters staan voor een systematische manier voor de beoordeling van de huid. De P staat voor Plaats, de R voor Rangschikking, de O voor Omvang, de V voor Vorm, de O voor Omtrek, de K voor Kleur en de E voor Efflorescentie. Efflorescenties zijn kenmerken van de huid en worden onderverdeeld in primair en secundair. Voorbeelden van efflorescenties zijn macula, plaque, papel, urtica, nodus, tumor, pustula, teleangiectasieën, comedonen etc.

Aan de hand van PROVOKE en de efflorescenties kan

de dermatoloog meestal een diagnose stellen. Aan de hand van de juiste diagnose kan dan een effectieve therapie worden ingezet.

Terminologie

Wie professioneel met de huid bezig is, komt regelmatig termen tegen als 'hypoallergeen', 'dermatologisch getest' en 'pH-neutraal'. Wat betekenen deze termen eigenlijk?

Hypoallergeen

De term hypoallergeen op het etiket suggereert dat er weinig tot geen kans is op allergische reacties. De fabrikant selecteert de ingrediënten zodanig, dat de kans op deze reacties minimaal is. Maar ook bij hypoallergene producten vallen allergische reacties niet volledig uit te sluiten. Bovendien is de term hypoallergeen niet wettelijk gedefinieerd en biedt dus geen enkele garantie.

Dermatologisch getest

Staat er 'dermatologisch getest' op het etiket, dan heeft de fabrikant het product of de afzonderlijke ingrediënten mogelijk door dermatologen op vrijwilligers laten testen. Dat zegt niets over het resultaat van deze onderzoeken. Soms is de geteste groep te klein om significante resultaten te krijgen. Als dertig willekeurige mensen geen reactie hebben op een product, is het niet uitgesloten dat anderen wel een reactie krijgen. De waarde van dit soort proeven is daarom beperkt. De term 'dermatologisch getest' heeft geen wettelijke inhoud. Dus valt ook niet na

>>

Wie het
medisch jargon
beheerst, wordt
serieuzer
genomen

DERMATOLOGIE

>> te gaan of inderdaad een dermatologisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Over de kwaliteit en de resultaten van het onderzoek bestaat evenmin duidelijkheid. 'Dermatologisch getest' betekent alleen dat onderzoek is gedaan onder leiding van of door een dermatoloog. Of daarbij proefdieren zijn gebruikt, is niet gezegd.

pH-neutraal

De term 'pH-neutraal' duidt aan dat de zuurgraad van een product dicht ligt bij die van de huid. Deze aanprijzing wordt veel gebruikt op producten die zeep vervangen en andere reinigingsproducten zoals doucheschuim en gel. Of de huid het product verdraagt, wordt niet direct bepaald door de pH-waarde. Andere factoren zijn veel belangrijker, zoals het detergent dat is gebruikt. Dit kan huidirritatie veroorzaken.

Primaire efflorescenties:

Macula

Onder een macula of vlek verstaat men een omschreven kleurverandering van de huid zonder enige verdere verandering. Het kan een omschreven roodheid door vaatverwijding betreffen of een bruinkleuring door circumscripate pigmentvermeerdering in de basale cellenlaag (bijvoorbeeld zomersproeten) of een blauwkleuring als gevolg van een pigmentvermeerdering in de lederhuid (bijvoorbeeld een blauwe naevus) of een witte verkleuring als gevolg van pigmentverlies op scherp omschreven plaatsen (bijvoorbeeld vitiligo).

Urtica

Een urtica of kwaddel is een vluchtige, omschreven, licht boven de huid verheven, witachtige zwelling van de huid, omgeven door een rode hof. Zij ontstaat door een snelle plaatselijke zwelling (oedeemvorming) van de lederhuid binnen tien tot twintig minuten en verdwijnt weer na verloop van enige uren (bijvoorbeeld netelroos). De witte kleur is het gevolg van compressie door de zwelling.

Papula

Een papula of papel is een omschreven duidelijke weefselvermeerdering van langere duur, meestal duidelijk boven het huidniveau verheven. Een papel kan microscopisch verschillende vormen hebben:

- als epidermale papel door een massieve verbreiding van de epidermis door acanthose (bijvoorbeeld wrat);
- als cutane papel door infiltratie van ontstekingscellen in de lederhuid (bijvoorbeeld bij lues);
- als gemengde papel door verbreiding van de epidermis en tegelijk infiltratie in de huid (bijvoorbeeld lichen ruber).

Nodulus

Een knobbeltje is een speciale papelvorm. Zij heeft de grootte van een speldenknop, steekt half kogelvormig boven het huidniveau uit en is duidelijk geïnfiltriseerd. Dit is de specifieke primaire efflorescentie van het eczeem.

Data Scholing Dermatologie 2007

De Scholing Dermatologie bestaat uit vier modules die op de volgende data worden gegeven:

- Dinsdagavond, 27 maart, 3 april, 10 april, 24 april;
- Woensdagavond, 28 maart, 4 april, 11 april, 18 april;
- Dinsdagavond, 11 september, 18 september, 25 september, 9 oktober;
- Woensdagavond, 12 september, 19 september, 26 september en 10 oktober;
- Dinsdagavond, 30 oktober, 6 november, 13 november, 20 november;
- Woensdagavond, 31 oktober, 7 november, 14 november, 21 november;

Aanmelden kan via het inschrijfformulier op www.uconsultancy.nl. Voor meer informatie tel. (030) 60 44 170 of info@uconsultancy.nl.

Nodus

Een nodus of knobbel is een geïnfiltrerde omschreven weefseltoename in de huid, groter dan een kers. Als de weefseltoename meer in de diepte van de huid is gelegen, noemt men de efflorescentie een nodus (bijvoorbeeld erythema nodosum).

Vesicula

Een vesicula of blaasje is een half kogelvormig, boven het huidniveau uitstekend, met vocht gevuld blaasje ter grootte van een speldenknop of iets groter. De efflorescentie behoort ook tot de karakteristieke eczeem-efflorescenties. Men treft ze onder meer aan bij de dyshidrotische eczemen, herpes en varicellen.

Bulla

Door ophoping van sereus weefselvocht in of onder de opperhuid kunnen kleine en grotere blaasjes en blaren (bullae) ontstaan (bijvoorbeeld epidermofytiden, eczeem, dermatitis herpetiformis).

Pustula

Wanneer de inhoud van een blaasje of blaar troebel wordt door etter, ontstaat een gele of geelgroene verkleuring (bijvoorbeeld furunkel). Blaren en puisten kunnen in verschillende lagen van de epidermis gelokaliseerd zijn: subcorneaal, intra-epitheliaal of subepitheliaal.

- Subcorneale lokalisatie tussen de hoornlaag en de spinale laag (bijvoorbeeld bij impetigo).
- Intra-epitheliale lokalisatie tussen de diepere lagen van de epidermis (bijvoorbeeld pemphigus vulgaris).
- Subepitheliale lokalisatie, waarbij de blaar gelegen is tussen de opperhuid en de lederhuid (bijvoorbeeld dermatitis herpetiformis, erythema exsudativum multiforme).

Hyperkeratose

Onder abnormale omstandigheden kan het tot een onfysiologische verdikking van de hoornlaag (hyperkeratose) komen. Er is dan sprake van een stoornis in het evenwicht tussen aanmaak en afstoting van hoorncellen. De hierbij optredende overmatige hoornvorming kan algemeen of omschreven zijn.

Leren benoemen

De voorgaande foto is een voorbeeld van een moedervlek op de voet waarvan de cliënt zich afvraagt of die goed- of kwaadaardig is.

Als de schoonheidsspecialist besluit deze cliënt het advies te geven om naar de huisarts te gaan, kan zij aan de hand van PROVOKE een beschrijving geven van deze moedervlek. De P beschrijft de locatie van de plek, namelijk de rechervoet. De K beschrijft de kleur bruin. De E van efflorescentie beschrijft dat er sprake is van een bruine lichtere papel in een bruine macula. Bij deze moedervlek is er gelukkig sprake van een goedaardige samengestelde naevus nevocellularis (moedervlek).

In de Scholing Dermatologie voor schoonheidsspecialisten leren deelnemers de juiste efflorescenties te benoemen zodat zij met het contact met de arts de juiste dermatologische terminologie kunnen gebruiken. Dit heeft vaak tot gevolg dat de schoonheidsspecialist als professional in haar vak (nog) serieus(er) wordt genomen.

*C. Uppelschoten, U-Consultancy,
Dr. A. J. Oosting, dermatoloog
Spaarneziekenhuis te Hoofddorp.*

